

עניין: כמשה בשבעה באדר

שו"ת חתם סופר או"ח סי' קסג

וברד"ש אגדה אמרתי דשנת הנס היה ראוי להתעבר עפ"י חשבון ונתכוון המן לגזור שמד בחדש אדר הראשון כדכתיב בחדש שנים עשר ולא ב"ג כדי שלא יגין זכות מרע"ה, שחדשו של מרע"ה הוא בשני כמ"ש מהריעב"ץ בסידור שלו, ע"ש דהסתפקו במן שבכליהם מיום ז' אדר עד הקרבת עומר ע"ש, ומ"מ המן שמח שמחה גדולה שעכ"פ שם אדר הורע מזליהו של ישראל אבל עכ"פ לא רצה לעשותו בחדשו ממש שלא יגין זכותו, אי נמי

שאלת יעב"ץ ח"א סי' קיז

גרס למ"ד אותה שנה מעוברת היתה, א"כ על כרחנו צריך להרחיק יום לידתו מן כ"א בניסן ג' חדשים מקוטעין לפחות, ואי אפשר אלא צראשון, וכן ז"ל ציוס מיתחו, לפי שהקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחדש לחדש [ר"ה י"א ע"א], ואליצא דהך מ"ד צודאי שנת מיתחו כמו כן מעוברת היתה ונפטור צראשון, ואחיא כמ"ד הכי במכילתא [בשלח ויסע פ"ה] כדאיתא צילקוט יהושע [פ"ה רמז טו], אע"ג דלא אחי שפיר עם סוגיא דתלמודא פ"ק דקדושין תתפ"ו [ל"ה ע"א], מיהת צין למר וצין למר ודאי לא מת צני, וסייעתא לדעת צעל תרומת הדשן. וסוגיין דעלמא להענוות צראשון, משום הכי מסתברא דהיכי דנהוג שפיר דמי תתפ"ו.

סוטה יב:

בשבילי נצלתם כולכם ר' חנינא בר פפא אמר אותו היום עשרים ואחד בניסן היה אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבוננו של עולם מי שעתיד לומר שירה על הים ביום זה ילקה ביום זה רבי אחא בר חנינא אמר אותו היום ששה בסיון היה אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע מי שעתיד לקבל תורה מהר סיני ביום זה ילקה ביום זה בשלמא למ"ד בששה בסיון משכחת לה ג' ירחי דאמר מר בשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד משה ומשבעה באדר ועד ששה בסיון תלתא ירחי אלא למ"ד בעשרים ואחד בניסן היכי משכחת לה אותה שנה מעוברת היתה רובו של ראשון ורובו של אחרון ואמצעי שלם

מכילתא בשלח ויסע פ"ה

ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה רבי יהושע אומר ארבעים יום אכלו את המן אחרי מות משה כיצד משה מת בשבעה באדר ואכלו ממנו ארבעה ועשרים יום של אדר (הראשון) וששה עשר של ניסן הרי ארבעים שנאמר וישבות המן ממחרת באכלם מעבור הארץ (יהושע ב) ואומר ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח מצות וקלוי. רבי אלעזר המודעי אומר שבעים יום אכלו את המן אחר מיתתו של משה הא כיצד משה מת בשבעה באדר ואכלו ממנו עשרים וארבעה ימים של אדר הראשון ושלושים של אדר השני ששנת עבור היתה וששה עשר של ניסן הרי שבעים שנאמר וישבות המן ממחרת. רבי יוסי אומר חמשים וארבע שנה אכלו ישראל את המן ארבעים שנה

אור שמח נזירות פ"ד ה"ט

וכן פירשו צמוס', ועל זה צעי אס אמר הריני נזיר שצבעה צאלר ומכאן היינו משעת נדרו היה עשרים יום עד שצעה צאלר והריני נזיר, או שאמר הריני נזיר שמשון שצבעה צאלר ונזיר מעכשיו שצעת הנדר היה יכול השנה להתעבר ע"פ צ"ד ואז יותחל נזירותו השנייה ויוגמר עד שצעה צאלר השני, רק לצסוף אשתכח דלא נתעברה השנה ואין כאן רק עשרים יום מעת נדרו ומוכרח להפסיק ולהתחיל נזירות שמשון או לא חיילא, והכא שאני ממשנתינו, דצמסנה כי מתחיל נזירות בנו מצורר אללנו אס חייל וכאן אף כי יגיע שצעה צאלר הלא מעצדין השנה עד הפורים ויכול שתעצב השנה ועדיין הוא מנזירותו השנייה שנדר וצאפשי שיהא צילתו להשלים אותה ודו"ק: אמנס צפרק קונס יין אמר דאי לא ידע דמעצבא שחא אס אסר על עצמו עד סוף אדר הוא עד סוף אדר הראשון נראה דהיכי דאוסר עצמו מומן קודם אז נמשך רק עד אדר הראשון, אצל היכא שהאיסור מתחיל צאלר אפשר דאין נפ"מ ולעולם אדר שני אמר [וגם שס יש גירסאות שונות ויעויין צס"ך שס] וצפרט אס תתעבר השנה קודם התחלת האיסור שצסוף שצט תתעבר השנה, א"כ כשיחול האיסור יהא נודע שנתעברה השנה והמכוון מאדר שני וכמו שכיו"צ נמצא צירושלמי יעויין ר"ן פ"ק דנדריס (דף ל'), והא דתפסה הגמ' שצבעה צאלר, הגהה כתובה צלדה מהגאונים "כמשה" שדך לנדור צניר מיום מיתחו כמו שהיו מתחילים עליו או דזה המירוץ דאס אמר צו' צאלר צטת מכוון דצריו על אדר השני שצשנה שמת משה היה צחודש אדר השני כמוש"כ ודו"ק, ועיין פירוש רבינו גרשם צמענית (דף י"א) על אס נדרו קודם לגזירתו צפירוש השני הנפלא עי"ש:

